

Verdal kommune
Rådmannen

Økonomirapportering 1. tertial 2018 Verdal kommune

*Kommunens økonomiske situasjon
30.04.2018*

Foto: Øystein Kvistad

Verdal 8.6.2018

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. INNLEDNING	3
2. SAMFUNNSMÅL OG STRATEGIER I KOMMUNEPLANENES SAMFUNNSDEL ..	7
3. STATUS ØKONOMISK DRIFT, UTVIKLING I INNTEKTER OG UTGIFTER.....	8
3.1 Oppsummering av økonomisk situasjon pr 30.04.2018	8
3.1.1 Regnskapsskjema 1A	8
3.1.2 Regnskapsskjema 1B	9
3.1.3 Oppvekst.....	13
3.1.4 Velferd	15
3.1.5 Næring og samfunnsutvikling.....	17
3.1.6 Utvikling og virksomhetsstøtte	18
3.2 Budsjett - justeringsbehov drift	18
3.3 Budsjett - justeringsbehov investering	18
4. STATUS TJENESTEPRODUKSJON	19
5. FRAVÆR/NÆRVÆR	21
5.1 Oversikt på gruppeansvarsnivå	21
5.2 Aktiviteter for økt nærvær	21
5.3 Avvik/ årsaker	22

1. INNLEDNING

Status fjoråret: Kommuneregnskapet for 2017 ble avlagt med et årsresultat (mindreforbruk) på 27,5 mill kroner. Resultatet framkommet ved virksomhetsområdenes drift, innenfor de rammer kommunestyret har stilt til rådighet i budsjettvedtak, med et mindreforbruk på ca kr 8 mill. kroner og merinntekter av en ekstraordinær god nasjonal skatteinngang og lavere pensjonskostnader. Stram økonomistyring videreføres i 2018. Det er ikke reserver i budsjettet til å finansiere økt aktivitet. Dette vil kreve mye av organisasjonen i driftsåret. Arbeid med omstilling og tilpasning må drives fram med mange mindre styringstiltak gjennom året. Omstillingsarbeidet kan ikke isoleres til økonomiplanprosessen.

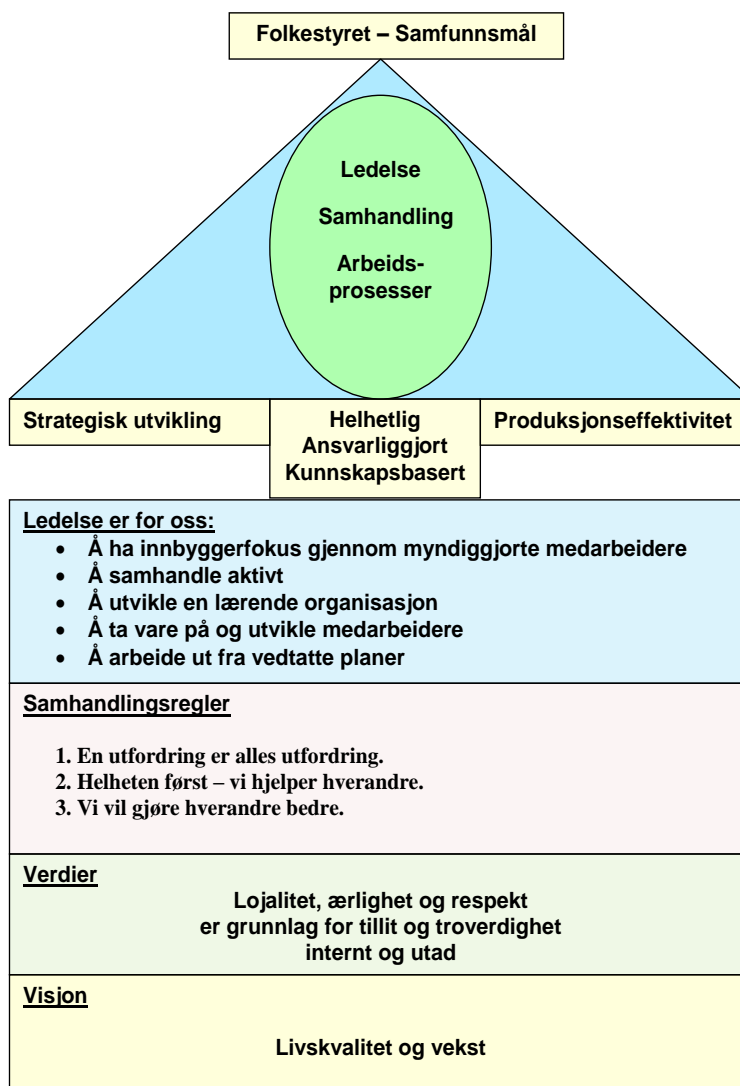
Inntekt-/utgiftsutvikling. Forventningene til skatteinngang i 2018 er lavere enn i 2017. I tillegg har kommunen en stagnasjon i folketallet med nedgang i barnetall og økning i antall eldre innbyggere. Renteutvikling i 2018 følges nøye, tilsvarende for prognose skatt og rammetilskudd. Redusert flykningetilfang og endringer i inntektssystem og pålagte bemanningsnormer (barnehage og grunnskole), som ikke er fullfinansiert, vil påvirke kommunens handlingsrom. I starten av 2018 har det påløpt noe omstillingskostnader etter oppløsning samkommunen og etablering av enheter og roller for å ivareta de overførte oppgavene. Ikke alle planlagte aktiviteter er satt i drift p.g.a. stram budsjetttramme og det gjenstår fortsatt 2,15 mill kr som ikke har fått en varig finansiering etter vedtak om lavere eiendomsskatt enn hva opprinnelig budsjett var fordelt etter. Statens krav til effektivisering og digitalisering i kommunesektoren øker, samt forventinger om at dette skal støtte oppunder produksjon og erstatte årsverk.

De strategiske retningene kommunen for drift og utvikling står fast:

1. Organisasjon og infrastruktur utvikles for effektiv kommunal tjenesteyting.
2. Sterkt fokus på ledelse, samhandling og helhet for endringsdyktighet og utviklingsevne.
3. Et gjennomgående folkehelseperspektiv for at folk skal mestre eget liv.
4. Samhandling, helhet og kontinuitet i virkemidler for å skape trygge oppvekstvilkår.
5. Digitalisering og teknologibruk for tjenesteutvikling.
6. Utvikling gjennom medvirkning og samskaping mellom ressurser og aktører.

Kommunen må sørge for god kobling mellom budsjett og drift gjennom kostnadsreducerende aktivitetstilpasninger og prosessforbedringer. En kommunes inntektsside er stort sett gitt. De store elementene, skatt og rammetilskudd, er tuftet på et stort sett indikatorer med demografi som en vesentlig bestanddel. De øvrige inntektskomponenter er også stort sett gitt, enten i form av maksimalprisbegrensninger eller selvkostbegrensninger. Den eneste inntektskilden av betydning kommunen selv beslutter er eiendomsskatt.

Det etablerte ledelsesfundament for drift og ledelse står fast, jf figuren under.

Vurdering av funn, målemetoder og mulighetene for forbedringer

Kommuneregnskapet for 2017 ble avlagt med netto driftsresultat på 33,4 mill kroner. Dette er andre året med gode regnskapsresultater. Det gode resultatet ble oppnådd på grunn av stram økonomistyring, lavt rentenivå og sterk vekst i nasjonal skatteinngang. I regnskapsaken vedtok kommunen å sette av overskuddet (mindreforbruket) til disposisjonsfond. Rådmannen vil på prinsipielt grunnlag sterkt anbefale at fondet ikke tappes for å finansiere ubalanse i drift. Balanse i drift innebærer at løpende driftsutgifter i regelen skal finansieres av løpende driftsinntekter. Ukritisk bruk av disposisjonsfond fører til at merforbruk kamufleres av ekstra tilførsel av midler fra disposisjonsfond.

Årsberetningen varsler at tallene for den underliggende drift er svake. Selv marginale økninger i forbruket er nok til å utløse ubalanse i drift. Budsjettet for 2018 har bare delvis fått på plass nødvendige tiltak for å konsolidere en god driftsbalanse. Det innebærer at driftsbalansen er skjør

og uten store reserver til å møte det uforutsette. Det finnes noen utfordringer og svakheter i budsjettet etter avvikling av samkommunen. Dette er eksempelvis pukkelkostnader, ryddebehov i budsjettene, mangel på historikk for nye virksomheter, behov for å sette nye nivåer etter omorganisering og endring av virksomheter osv. Det er således ikke overraskende at de første regnskapstallene for 2018 viser at det er krevende å styre forbruket innenfor rammene i årsbudsjett for 2018.

I årsberetning og i det foreløpige arbeid mot ny økonomiplan er det i flere sammenhenger vist til at kommunen er på vei inn i en periode med mer krevende økonomi. I denne situasjonen kan det være uheldig for omstillingen om nødvendige endringer i drift settes på vent fordi det er lettere å tilføre midler fra fond i stedet for å gjøre tilpasninger som uansett må komme. For en kommune med stort omstillingsbehov er det viktig å holde omstillingstrykket oppe. Terskelen for å bruke av disposisjonsfondet i 2018 bør etter dette være høy. I budsjettjusteringen er det kun lagt inn bruk av disposisjonsfond som følger av vedtak fra 2017 om bruk av disposisjonsfond.

Det er metodiske utfordringer knyttet til å lage en presis årsprognose tidlig i året. Dette kan enkelt forklares ved at det er en liten del av året som danner kunnskapsgrunnlaget, mens det er en stor del av året som omfattes av beste estimat. Avvik som er målt for en periode er ikke nødvendigvis representativ for den etterfølgende del av året. Av forsiktighetsgrunner er det ingen grunn til å legge inn noen optimisme på inntektsposter. En årsprognose tidlig i året vil således lett få preg av en «worst case»- analyse. De aller fleste årene bak oss har tertialrapporten vist et stort merforbruk. Merforbruket for første tertial 2018 er omtrent på tidligere års nivå. Kvaliteten i målingen bedrer seg utover i året som følge av at en større del av årets transaksjoner er bokført. Det er derfor også alvorlig om det merforbruket som er målt i starten av året viser seg å fortsette i de påfølgende måneder. Oppfølging av tertialrapporten de neste månedene fremover blir derfor en viktig oppgave. Vi er nødt til å se at avviket mellom regnskapsført og forventet bruk blir gradvis mindre utover i året, for at kommunen skal kunne holde seg i balanse. I år er det heller ikke varslet noen ekstra skatteinntekt som kan finansiere avviket.

Kommunen har ikke noe fullperiodisert perioderegnskap eller fullperiodisert budsjett. Et system med høy kvalitet i periodisering vil kreve administrative ressurser, og det er heller ikke slik at kommuneloven krever dette. Verken inntekter eller utgifter er så presist periodisert gjennom året som det vil være i årsregnskapet. Tertialrapportene bygger dermed på et noe mer omtrentlig datagrunnlag enn det årsregnskapet gir. Da blir også informasjonsverdien noe mer omtrentlig.

For å forbedre styringsdata iverksettes flere tiltak. Tertialrapport skal bli til kvartalsrapport og det er målsetting om å kjøres månedlige økonomirapporter som viser forhold mellom budsjett og regnskap. Dersom alt er i rute kan rådmannen legge fram den første mellomrapportering i løpet av siste halvdel av juni og en kvartalsrapport for andre kvartal (halvårsrapport) ferdigstilles til august. For å begrense ressursbruken vil kvartalsrapportene bli noe mindre omfangsrike enn tertialrapportene de siste årene, og også prosessuelt forenklet og effektivisert.

Analysen i tertialrapporten måler et stort merforbruk isolert på lønn og vikarutgifter pr 30.04. En del av ekstra vikarutgifter vil bli refundert gjennom sykkelønnsrefusjoner. Vi tar likevel på stort alvor at målingen gir sterke indikasjoner på at det brukes mer ressurser enn budsjettet. Det kan være et signal om at aktivitet er høyere enn budsjettet gir rom for. Hvis det er vesentlig høyere aktivitet enn det som ligger i premissene for budsjettet, er ikke nødvendigvis problemet løst om refusjonene tar vekk deler av utgiftene. Aktiviteten skal følge av budsjettet. Rådmannen vil orientere formannskapet om hvilke typer administrative tiltak som er iverksatt for å holde budsjettene. Slike tiltak vil om nødvendig kunne være midlertidig utsettelse av nyansettelser, redusert bruk av vikarer så langt det er mulig, midlertidig innkjøpsstopp osv. Dette er tiltak som ikke kan brukes over tid og der utgiftsreduksjonen kun gir en midlertidig virkning. Det betyr at kommunen må finne bærekraftige og varige løsninger på tilpasning av aktivitetsnivå i arbeidet med økonomiplan 2019-2022.

Det er krevende at det de fleste år meldes stort overforbruk tidlig i året, samtidig som regnskapene for hele året viser at virksomhetene holder seg innenfor budsjett. Det er behov for et bedre datagrunnlag for å kunne skille mellom reelt overforbruk og påregnelige sesongsvingninger. Det kan heller ikke utelukkes at avvikstallene viser en noe uheldig styringsform med merforbruk tidlig i året og sterk innsparing i siste del av året. Hvis så er tilfelle, er dette neppe en gunstig ressursfordeling gjennom året. Uansett hvor gode analysemodeller vi utvikler, vil det være en iboende usikkerhet for en årsprognose tidlig i året. Siden usikkerheten i årsprognosen har sitt utspring i usikkerheten i periodeavviket, vil måleproblemet ikke kunne løses ved å se isolert på avviket for perioden. Rådmannen vil fortsette arbeidet med å utvikle bedre styringsdata.

Det er også viktig å være klar over at vi uansett ressursbruk og metodebruk vil måtte forholde oss til usikkerhet og manglende presisjon i prognoser generelt. Arbeidet med prognoser må derfor ses i et kost/nytteperspektiv. Jakten på gode svar må ikke føre til ressursbruk til rapportering som forstyrrer tjenesteproduksjonen mer enn det gir nytteverdi.

Verdal har i første kvartal hatt en svak nedgang i folketallet. Trenden med lave barnefødsler fortsetter. En stabil vekst i folketallet er nøkkelen for å kunne ha en forutsigbar økonomi, og å kunne levere tjenester som ønsket til kommunen innbyggere. Som en minsteinntektskommune må en hele tiden arbeide kontinuerlig med omstilling og utvikling.

2. SAMFUNNSMÅL OG STRATEGIER I KOMMUNEPLANENES SAMFUNNSDEL

SAMFUNNSMÅL

- Våre kommuner er gode samfunn å leve i hele livet, og alle føler seg som en verdsatt del av fellesskapet
- Alle barn får en best mulig start på livet
- Alle innbyggere opplever trygghet, mestrer hverdagen, og har flere aktive leveår med god helse og trivsel
- Våre kommuner er en utviklingskraft i en bærekraftig og robust del av Midt-Norge

STRATEGIER

A) Sikre en bærekraftig politikk

- Prioritere forebygging og tidlig innsats
- Prioritere tiltak som favner store deler befolkningen
- Sikre at kommunal innsats prioriteres etter innbyggernes behov
- Legge til rette for et innovativt og lønnsomt arbeids- og næringsliv og økt matproduksjon
- Ta tydeligere ansvar for miljø- og klimautfordringene
- Mobilisere lokalsamfunnets ressurser gjennom åpenhet, medvirkning fra innbyggere og gjennom samspill og allianser med kunnskapsinstitusjoner, næringsliv, frivillighet og offentlige aktører
- Sikre helhetsløsninger, koordinerte arbeidsprosesser og fremtidsretta og kunnskapsbaserte tjenester
- Avstemme politikk og tjenesteproduksjon gjennom forpliktende, helhetlig og økonomisk bærekraftig planverk

B) Prioritere en god start og mestring hele livet

- Prioritere barns oppvekstvilkår og muligheter for å mestre livet
- Legge til rette for inkludering, trygghet og deltakelse i sosiale fellesskap
- Prioritere virkemidler som reduserer sosiale ulikheter i helse og livsvilkår
- Legge til rette for og stimulere til sunne levevaner
- Vektlegge innbyggernes egne ressurser og erfaringer i tjenesteytingen
- Vektlegge familie- og nettverksperspektiv som arbeidsform
- Ha et nært og likeverdig samarbeid med innbyggerne
- Forbedre læringsresultatene i skolen
- Arbeide for et godt og inkluderende arbeidsliv
- Gi alle innbyggere mulighet for kulturopplevelser

C) Skape rause og robuste livsmiljøer

- Bygge opp under gode nærmiljø
- Utvikle aktive og mer kompakte senterområder i de ulike delene av kommunene
- Stimulere til vakre og levende sentra og sikre arealer til trygge grøntområder, møteplasser og tilrettelagt infrastruktur
- Gjøre det enklere og mer attraktivt å gå og sykle
- Legg til rette for lek, aktivitet, kultur- og naturopplevelser og fritidstilbud for alle uavhengig av alder og funksjonsnivå
- Tilrettelegge for differensierte botilbud som svarer til innbyggernes behov
- Stimulere til at innbyggerne tar bedre vare på hverandre og sine omgivelser
- Legge til rette for kontinuitet og robusthet i frivilligheten, og tydeliggjøre ansvarsdeling og samspill mellom frivillige, offentlige og private aktører
- Bygge opp under utvikling og innovasjon som naturlig i organisasjon og samfunn
- Styrke identitet og attraksjonsverdi gjennom satsing på våre fortrinn og særpreg

3. STATUS ØKONOMISK DRIFT, UTVIKLING I INNTEKTER OG UTGIFTER

3.1 Oppsummering av økonomisk situasjon pr 30.04.2018

3.1.1 Regnskapsskjema 1A

Økonomiske oversikter	1. tertial 2018	1 tertial 2017	2018	2018	2017	Prognose	Avvik
Regnskapsskjema 1A - drift	Regnskap	Regnskap i fjor	Reg. budsjet	Oppr.budsjet	Regnskap	2018	Budsjett og prognose
Regnskapsskjema 1A - drift							
Skatt på inntekt og formue	97 224 698	92 331 460	325 000 000	325 000 000	319 009 905	325 000 000	
Ordinært rammetilskudd	161 089 522	157 474 206	469 000 000	469 000 000	461 589 890	467 300 000	-1 700 000
Skatt på eiendom	11 024 020	11 542 085	40 250 000	34 500 000	35 568 062	37 916 000	-2 334 000
Andre direkte eller indirekte skatter	-	-	-	-	-	-	
Andre generelle statstilskudd	-	419 881	3 300 000	3 300 000	3 341 170	3 300 000	
Sum frie disponible inntekter	269 338 240	261 767 632	837 550 000	831 800 000	819 509 026	833 516 000	-4 034 000
Renteinntekter og utbytte	1 018 673	924 972	5 480 000	5 480 000	6 648 181	5 480 000	
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsn	-	-	-	-	-	-	
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	8 136 239	9 675 825	35 302 000	35 302 000	33 747 736	36 802 000	1 500 000
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidl	-	-	-	-	-	-	
Avdrag på lån	15 176 667	12 666 672	41 000 000	41 000 000	38 000 050	41 000 000	
Netto finansinnt./utg.	-22 294 233	-21 417 526	-70 822 000	-70 822 000	-65 099 605	-72 322 000	1 500 000
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbr	-	-	-	-	-	-	
Til ubundne avsetninger	-	-	-	-	23 965 610	-	
Til bundne avsetninger	-	-	-	-	-	-	
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	-	-	-	-	23 965 610	-	
Bruk av ubundne avsetninger	-	752 667	7 150 000	7 150 000	5 663 000	7 150 000	
Bruk av bundne avsetninger	-	-	-	-	-	-	
Netto avsetninger	-	752 667	7 150 000	7 150 000	5 663 000	7 150 000	-
Overført til investeringsregnskapet	-	-	-	-	100 000		
Til fordeling drift	247 044 007	241 102 773	773 878 000	768 128 000	759 972 421	768 344 000	-5 534 000
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	283 117 607	274 566 800	773 878 000	768 128 000	732 412 297	773 878 000	
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	-36 073 600	-33 464 027	-	-	27 560 124		

Det ujusterte regnskapet pr april viser et merforbruk på 36 mill kr. Dette er ikke reelle tall, da budsjettet ikke er periodisert, samtidig som en del større regnskapsposter ikke fordeles over driftsåret. Kolonnen for 1.tertial 2017 viser dessuten at man også i fjor hadde et lignende avvik etter første tertial, mens dette som kjent ble snudd til et overskudd ved utgangen av året. Dette illustrerer at vi har noen utfordringer når det kommer til regnskapsoppfølgingen. Det arbeides derfor med en modell/verktøy for å fastsette bedre forventninger til de ulike regnskapslinjene. I modellen kan periodeavvik korrigeres og kjente faktorer legges til for å beregne prognoser for året. Verktøyet er så vidt tatt i bruk til denne rapporteringen, men forventes å være bedre implementert og gi mer treffende prognoser til neste rapportering.

Foreløpige signaler gir lavere anslag for inntektsutjevning enn budsjettet. I prognose er dette ivaretatt med reduserte inntekter på -1,7 mill kr. Økte rentekostnader i andre halvår er anslagsvis lagt på 1,5 mill kr.

Bokført eiendomsskatt dekker første utfakturerte termin av årets tre terminer. Grunnlaget for eiendomsskatt vil til enhver tid være i endring. Statnett vant gjennom i Høyesterett i 2017 i sak vedr avskrivningstiden på produksjonsutstyr. Takstene for Statnett og NTE vil dermed bli redusert. Effekt av ny taksering av overføringslinjene i NTE og Statnett vil få tilbakevirkende kraft fra og med Høyesteretts domsavsigelse 26. juni 2017. Det jobbes fra flere sider mot en felles «sjablong» som evt. kan forenkle takseringen av kraftlinjene – bl.a. KS Eiendomsskatteforum, Statnett og mulig Norsk Industri. SINTEF er

utpekt som nøytral part for å skape en «sjablong». Det er uvisst når takseringen kan gjennomføres i 2018. Først når oppdatert skattegrunnlag foreligger kan en avklare hva effekt på ilagt eiendomsskatt blir.

Takstene på verk og bruk vil derimot bli redusert fra og med 2019. Reduksjonen vet vi først når omtakseringen er utført. Fylkesmannen skal fordele kr. 71 mill. som kompensasjon til omtaksering verk og bruk. Det er antatt et grunnbeløp på kr. 150 000,-/kommune. I tillegg skal restbeløpet fordeles etter folketall, men endelig avklaring på fordeling er ikke foretatt.

For mye innkrevd eiendomsskatt på NTE Nett sine anlegg i perioden 2013-2017 er tilbakebetalt i 2018 og belastet årets regnskap. NTE fikk medhold i klagesak jfr takstgrunnlaget gjeldende fra 2012 grunnet feil taksering fra VKL. Tilbakebetalt eiendomsskatt er drøye 2,34 mill kr og vil påvirke måloppnåelse mot budsjett.

I revidert Nasjonalbudsjett meldes at det forventes nedgang i skatteinntektene i siste halvdel av 2018. Kommunen hadde et skatteanslag noe over nasjonal prognose for i budsjett for 2018. Når det nå i tillegg er regnet på anslag nasjonal skattesvikt, finner vi at dette kan bety et bortfall av 1.7 mill kr i utjevnet skatteinntekt i forhold til budsjett 2018. Rådmannen vil følge nøye med på nasjonal skatteutviklingen og vurdere budsjettjustering dersom signalene om skattesvikt fortsetter inn i høsten 2018.

3.1.2 Regnskapsskjema 1B

Grp. ansvar	Regnskapsskjema 1B Drift	Regnskap 1.tertial 2018	Regnskap 1.tertial 2017	Budsjett inkl. endring 2018	Forbruk % av budsjett	Regnskap 2017	Prognose (før tiltak) 2018	Avvik Budsjett og prognose
110	Rådmann	6 059 110	10 946 833	44 233 251	13,70	26 888 897	44 633 251	400 000
180	Fellesområder	2 294 530	1 196 708	11 819 115	19,41	465 547	11 819 115	0
	Fellesområder Totalt	8 353 640	12 143 541	56 052 366		27 354 444	56 452 366	400 000
126	Oppvekst felles	55 094 258	52 557 713	116 457 813	47,31	113 918 795	116 457 813	0
127	Skole / SFO	70 922 816	64 408 122	194 523 692	36,46	191 103 428	199 023 692	4 500 000
128	Barnehage	265 021	1 334 177	1 385 753	19,12	197 148	1 385 753	0
130	Ressurssenter oppvekst	16 810 296	14 478 823	50 521 492	33,27	47 591 512	52 339 706	1 818 214
	Oppvekst Totalt	143 092 391	132 778 835	362 888 750		352 810 883	369 206 964	6 318 214
135	NAV Sosial- og flykntningetjenesten	8 085 634	7 560 481	22 602 743	35,77	22 809 551	23 498 589	895 846
150	Hjemmetjenesten	30 807 774	27 056 838	81 116 597	37,98	79 885 625	83 076 597	1 960 000
153	Institusjonstjenesten	31 220 122	30 515 212	91 097 920	34,27	87 854 515	91 597 920	500 000
156	Bo- og dagtilbudstjenesten	31 085 468	28 884 301	87 053 147	35,71	83 776 779	86 830 147	-223 000
	Velferd Totalt	101 198 998	94 016 832	281 870 407		274 326 470	285 003 253	3 132 846
125	Kulturertjenesten	7 772 692	6 521 212	22 198 068	35,02	20 401 680	22 198 068	0
140	Landbruk, miljø og arealforvaltning	2 057 305	0	6 293 700	32,69	-57 053	6 293 700	0
141	Teknisk drift	14 323 133	14 173 820	35 876 709	39,92	35 827 970	35 876 709	0
145	Integrering og mangfold	5 408 373	1 986 021	-1 023 400	-528,47	-2 049 732	-1 058 400	-35 000
	Næring og samfunnsutvikling Totalt	29 561 503	22 681 053	63 345 077		54 122 865	63 310 077	-35 000
170	IKS, Regnskap, innfordring og lønn	1 236 438	0	4 500 700	27,47	4 876	4 500 700	0
171	IKS, Geodata og oppmåling	694 896	0	30 200	2 300,98	7 014	934 200	904 000
195	§27-samarbeid Levanger (IKT, Kemner, innk	3 815 968	0	11 450 800	33,32	0	11 450 800	0
196	Brann og feiervesen, samarbeid med Levan	170 326	0	8 759 700	1,94	0	8 759 700	0
199	Kommunens andel til ISK	0	12 946 539	0		38 117 032	0	0
850	Finanstransaksjoner	-5 006 553		-15 020 000	33,33	-14 331 285	-15 020 000	0
	Øvrig Totalt	911 075	12 946 539	9 721 400		23 797 637	10 625 400	904 000
	Totalsum	283 117 607	274 566 800	773 878 000		732 412 299	784 598 060	10 720 060

Prognose for driftsåret 2018 viser et merforbruk på 10,7 mill kr. De største avvikene ligger på Oppvekst og Velferd med henholdsvis 6,3 og 3,1 mill kr i merforbruk. Tyngden av merforbruket ligger på lønnsutgifter. I prognose ligger avvik mot budsjett som virksomhetene har estimert for driftsåret.

Det er all grunn til å ta merforbrukene alvorlig, all den tid vi står foran store låneopptak samtidig som at finansmarkedene varsler renteoppgang. Kommunen er derfor nødt til å rydde plass i sine budsjetter til økte renter og høyere låneavdrag, bl.a. med mer effektiv logistikk og drift i nye bygg.

Tertialrapporten viser betydelig merforbruk mot forventning. Det er samtidig slik at det ikke varsles budsjettjusteringsbehov på poster som var kjent da budsjettet ble lagt. Hovedbildet er at analysen av historiske periodiseringsnøkler viser at tilsvarende avvik mot forventet bruk av budsjett har vært justert inn i løpet av året tidligere. Det anses derfor som mulig å få til dette også for 2018. For å få dette til er det behov for omprioriteringer innenfor det enkelte virksomhetsområde. Dvs at kommunalsjef i samarbeid med sine virksomhetsledere foretar omprioriteringer og gjør tiltak slik at den totale ressursbruken holdes innenfor det samlede budsjett. Slike mindre tiltak er ubyråkratiske og kan iverksettes hurtig. For tiltak som krever utredning og politisk behandling, må iverksettelsen skje etter sommeren. Rådmannen vil orientere formannskapet om hvilke typer tiltak som er iverksatt administrativt. Slike tiltak vil kunne være midlertidig utsettelse av nyansettelser, redusert bruk av vikarer så langt det er mulig, midlertidig innkjøpsstopp osv. Dette er tiltak som ikke kan brukes over tid og der utgiftsreduksjonen kun gir en midlertidig virkning. Det betyr at vi må finne flere nye bærekraftige og varige løsninger i arbeidet med økonomiplan 2019-2022.

Nærmere om de største regnskapslinjene på kostnadssiden:

Lønnskostnader – netto inkl sykelønnsrefusjoner mv

Netto lønnskostnader (lønn inkl sykelønns- og svangerskapsrefusjon)	Regnskap 1.tertial 2018	Regnskap 1.tertial 2017	Forventet forbruk 1.tertial 2018	Avvik fra forventet 1.tertial 2018
Rådmann	8 720 190	3 689 501	11 047 093	-2 326 903
Fellesområder	1 201 014	463 760	598 535	602 479
Fellesområder totalt	9 921 204	4 153 261	11 645 628	-1 724 424
Oppvekst felles	1 715 741	1 464 977	1 767 412	-51 671
Skole / SFO	75 631 560	71 564 550	72 272 707	3 358 853
Barnehage	27 656 844	25 491 159	27 316 207	340 637
Ressurssenter oppvekst	13 925 735	13 309 396	14 652 499	-726 764
Oppvekst totalt	118 929 880	111 830 082	116 008 825	2 921 055
NAV Sosial- og flyktningetjenesten	3 703 004	3 303 296	3 687 792	15 212
Hjemmetjenesten	29 401 127	27 045 355	27 453 646	1 947 481
Institusjonstjenesten	28 453 000	29 092 698	28 897 177	-444 177
Bo- og dagtilbudstjenesten	40 938 107	37 273 412	40 015 614	949 169
Velferd totalt	102 495 238	96 714 761	100 054 229	2 467 685
Kulturturtjenesten	4 108 389	3 779 615	4 096 382	12 007
Landbruk, miljø og arealforvaltning	2 911 190	0	3 183 892	-251 092
Teknisk drift	12 820 819	12 165 608	14 124 293	-1 303 474

Integrering og mangfold	10 429 249	10 135 595	9 076 544	1 352 705
Næring og samfunnsutvikling totalt	30 269 647	26 080 818	30 481 111	-189 854
IKS, Geodata og oppmåling	1 398 820	0	1 120 005	278 815
IKS, Regnskap, innfordring og lønn	3 383 405	0	3 756 652	-373 247
Innherred kommunesamarbeid, Verdal	4 782 225	0	4 876 657	-94 432
Totalt	266 398 194	238 778 922	263 066 449	3 380 031

Forventningen som ligger til grunn for lønnskostnadene er lagt med utgangspunkt i jevn fordeling av fastlønn over året, med unntak av feriemåneden, samt en del mer tilpassede forventningsnøkler for f.eks ferievikarbruk. Bildet forstyrres naturligvis der hvor aktiviteten ikke er i samsvar med disse forutsetningene, eksempelvis ved stillinger som er holdt vakante, eller hvor bemanningen blir lavere utover året, og det er derfor vanskelig å fastslå hvor stort det nøyaktige avviket er. Det har også vist seg at det er behov for å gjøre noen omposteringer der hvor regnskapet ikke reflekterer den nye organiseringen etter årsskiftet. Dette gjelder spesielt for rådmannsområdet, hvor avviket vil minke etter hvert som vi kommer lengre ut i året og alle budsjetterte stillinger er på plass.

Så langt som det nye analyseverktøyet er tatt i bruk pr i dag, ser vi at kommunen har et merforbruk ifht forventning pr 1.tertial på til sammen 8,5 mill kr på brutto lønnsposter. Årsaken til avviket er delt; det registreres et høyt forbruk av vikartimer, samtidig som at vi også ser et merforbruk av fastlønnsarter. I og med at en stor del av avviket knytter seg til vikartimer ved sykdom og svangerskapspermisjon, utlignes en betydelig andel av denne kostnaden av høyere sykkelønnsrefusjoner enn budsjettert, slik at en står igjen med ca 3,4 mill kr i netto merkostnader på lønn ved utgangen av tertialet, som først og fremst gjelder fastlønn. Spesielt skole/SFO, hjemmetjenesten og integrering og mangfold peker seg ut med merforbruk på fastlønn pr 1.tertial, og det vises i denne sammenheng til virksomhetenes egne kommentarer senere i rapporten.

Dersom aktiviteten fortsetter på samme nivå resten av året, kan man ved utgangen av 2018 ha et netto merforbruk på lønnsposter i størrelsesorden 9,3 mill kr. Samtlige virksomhetsområder melder imidlertid at målt merforbruk er håndterbart, slik at de forventer å komme i balanse ila året. Beste estimat for lønnsprognosen er dermed at vi treffer budsjett ved utgangen av 2018. Unntaket fra dette er barnevernet. Her er det foreslått en merbevilgning.

Innkjøpsposter

Kjøp av varer og tjenester, samt tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	Regnskap 1.tertial 2018	Regnskap 1.tertial 2017	Forventet forbruk 1.tertial 2018	Avvik fra forventet 1.tertial 2018
Rådmann	2 442 057	3 451 745	2 807 027	-377 308
Fellesområder	2 404 795	672 155	1 855 675	549 120
Fellesområder totalt	4 846 852	4 123 900	4 662 702	171 812
Oppvekst felles	30 071 856	30 749 806	30 721 621	-649 765
Barnehage	2 083 792	2 083 578	2 363 149	-278 857
Skole / SFO	3 836 875	3 118 405	3 929 539	-93 203
Ressurssenter oppvekst	4 425 063	3 570 891	3 587 846	837 217
Oppvekst totalt	40 417 586	39 522 680	40 602 155	-184 608
NAV Sosial- og flykningetjenesten	611 322	471 124	619 871	-8 549
Hjemmetjenesten	2 338 387	2 433 041	2 393 381	-55 395
Institusjonstjenesten	9 504 626	8 713 294	9 456 722	47 904
Bo- og dagtilbudstjenesten	3 746 214	2 850 227	2 788 040	957 193
Velferd totalt	16 200 549	14 467 686	15 258 014	941 153
Kulturturtjenesten	1 083 280	1 154 396	1 236 299	-153 019
Landbruk, miljø og arealforvaltning	486 344	0	463 677	8 506
Teknisk drift	22 060 365	20 483 097	20 578 927	1 481 438
Integrering og mangfold	2 315 909	3 154 984	1 861 805	453 478
Næring og samfunnsutvikling totalt	25 945 898	24 792 477	24 140 709	1 790 402
IKS, Geodata og oppmåling	257 953	0	163 849	94 104
IKS, Regnskap, innfordring og lønn	474 447	0	551 187	-76 740
Innherred kommunesamarbeid, Verdal	732 400	0	715 037	17 363
Kommunens andel til ISK	0	13 064 745	0	0
§27-samarbeid Levanger (IKT, Kemner, innkjøp og jus)	3 815 968	0	3 816 933	-965
Brann og feiervesen, samarbeid med Levanger	170 327	0	0	170 327
Finanstransaksjoner	6 470	0	0	6 470
Totalsum	92 136 050	95 971 488	89 195 550	2 911 955

Når man legger til grunn en forventning om at innkjøp fordeler seg jevnt over året, viser innkjøpspostene et avvik på 2,9 mill kr. Dette er naturligvis et noe forenklet bilde av virkeligheten, da innkjøp også i en del tilfeller svinger fra periode til periode, men i mangel på bedre periodiserte budsjetter og perioderegnskap blir en slik fordeling et beste estimat.

Tallene i tabellen over viser at merforbruket spesielt ligger på fellesområdene, hos ressurscenter oppvekst, bo- og dagtilbudstjenesten, teknisk drift og integrering og mangfold. En del av dette knytter seg til engangshendelser som ikke forventes å oppstå i de neste tertialene, men overforbruket må like fullt tas inn mot årsslutt.

Merforbruket på fellesområdet skyldes at en andel av kostnadene til personalforsikringer i 2017 ved en feil ikke ble belastet 2017-regnskapet, og dermed må tas i 2018. Dette utgjør ca 0,82mill kr. I bo- og dagtilbudstjenesten ble et ikke planlagt institusjonsopphold i starten av året en ekstra kostnadsbelastning på ca 0,8 mill kr. Teknisk avdeling har pr første kvartal et overforbruk ifht budsjett, men melder at de vil komme inn på budsjett ved årsslutt. Her ligger også selvkostområdene vann og avløp, som blir finansiert av kommunale gebyrer. Barnevernet opplever bl.a. at de må overta omsorgen for stadig flere barn, samtidig som at det er krevende å finne fosterheims plasser, noe som betyr økt antall institusjons plasser. Dette er en trend de ikke har rom for i budsjettene.

Foruten barnevernstjenesten, melder samtlige virksomhetsområder at de forventer å finne tiltak for å komme i balanse også på innkjøpsområdet i løpet av 2018.

3.1.3 Oppvekst

Oppvekstområdet består av virksomhetsområdene Oppvekst felles, Skole / SFO, Barnehager og Ressurssenter oppvekst. Skolene og barnevernet melder om vansker med å holde budsjettet, mens de øvrige forventer å holde seg innenfor rammene. Det arbeides med å identifisere tiltak slik at man kan komme i balanse til årsslutt. Under følger kommentarer og avviksanslag fra virksomhetene før slike tiltak er gjennomført:

Ressurssenter oppvekst - barneverntjenesten

Ressurssenter Oppvekst består av PPT, Barnevern, Helsestasjon og Ungdomskontakten.

Barneverntjenesten har en del oppgaver som kan være uforutsigbare. Mye tyder på at barneverntjenesten ikke vil klare å holde seg innenfor de tildelte rammene i 2018. Det ligger an til et overforbruk på funksjon Barn utenfor hjemmet. Overforbruket er knyttet til plasseringer i statlige familiehjem og beredskapshjem, barnehage/sfo, reise/diett fosterforeldre, kjøp av tjenester fra staten – institusjonsopphold.

Barneverntjenesten har fått et utvidet ansvar for å følge opp biologiske foreldre i tillegg til fosterforeldre og fosterbarn. Alle disse tiltakene er avhengige av at vi har et forsvarlig antall kontaktpersoner med god kompetanse på området. Barneverntjenesten foretar mange krevende plasseringer hvor behovet for ulike typer støtte og oppfølging er nødvendig. Mye av støtten knytter seg til veiledning – en oppgave som allerede i stor grad er overført fra staten til kommunene. En styrking av barnevernet vil både på kort og på lengre sikt kvalitetssikre tjenesten og medvirke til at kommunen kan gi forsvarlige tjenester til barn som er flyttet i fosterhjem. En styrking av bemanningen på omsorgsteam vil kunne være med på å forhindre brudd i fosterhjem – en situasjon som både er svært uønsket og som har store menneskelige og økonomiske omkostninger.

Det vil sannsynligvis også bli et overforbruk på funksjon Barneverntjeneste. Dette gjelder i hovedsak kostnader til sakkyndige utredninger/juridisk bistand. Mange saker føres for Fylkesnemnda og de fleste saker ankes. I tillegg har vi fått en ny konstruksjon som heter Samtaleprosess. Dette innebærer at de fleste saker som tenkes ført for nemnda først skal behandles i samtaleprosess hvor også partene møter med sine prosess-fullmektiger. Kommuneadvokatens kapasitet har vært begrenset – noe som igjen har medført

behov for kjøp av juridisk bistand. Estimert overforbruk i barneverntjenesten vil ligge i området 1,5 – 2 millioner.

Skole / SFO

De fleste enhetene melder på dette tidspunkt av året om et visst overforbruk ved årets slutt i forhold til budsjett. Det er svært utfordrende å se det totale bildet på denne tiden av året. Det som er de mest synlige tegnene, er at alle enheter er svært sårbare for endringer i driften gjennom utenforliggende årsaker, altså ting som påvirker driftsnivået som man ikke har styring på selv. F.eks tilflytting/fracflytting av elever i budsjettåret, og nye tilrådninger om spesialundervisning/andre tiltak som må settes inn for å drive forsvarlig pedagogisk. Svært stramme rammer medfører at ingen enheter har rom i sin økonomi til å håndtere uforutsette hendelser som medfører økonomiske belastninger for enhetene.

Samlet sett ser det ut til at Skole/SFO-området går mot et underskudd i 2018 på nærmere 4,5 mill kroner. De aller fleste enhetene i dette virksomhetsområdet melder overforbruk, og de største avvikene er nærmere kommentert under.

Vuku oppvekstsenter – anslått merforbruk på ca 0,5 mill dette budsjettåret

På lønn samlet er periodisert overforbruk på 1 196 000kr noe som i all hovedsak skyldes overforbruk på sykdom pedagogisk personale og svangerskap. Dette rettes imidlertid opp i all hovedsak gjennom økte refusjoner, noe som ligger ca. 1,1 mill kr over budsjett i perioden.

Noe av overforbruket skyldes også økt bemanning rundt enkeltelever ut over budsjett, og her jobbes det med å få ned personalkostnaden.

Samlet sett ser det ut til at Vuku oppvekstsenter skal komme i havn innenfor budsjett ut året, men en del usikkerhet i forbindelse med sammenslåing med Volden skole foreligger ennå.

Stiklestad skole - totalt anslått merforbruk på ca. 0,7 mill dette budsjettåret:

Stiklestad skole har et overforbruk på lønn som skyldes oppbemanning ut over budsjett pga tilflytting av enkeltelever med store behov. Dette vil vedvare ut budsjettåret.

Verdalsøra Barneskole - anslått merforbruk på ca. 1,2 mill dette budsjettåret:

Verdalsøra barneskole har hatt noe høyere driftsnivå enn planlagt:

Flere og nødvendige tiltak for å sikre læringsmiljø og forsvarlig opplæring til klasser og enkeltelever i samarbeid med PPT, BUP og barnevern er gjennomført. Justerte tilbud til elever med spesialundervisning, etter tilråding fra PPT.

Tilretteleggingstiltak for flere ansatte (IA) har vært/ er nødvendig både i skole og SFO.

Skolen har hatt flere fosterheimplasserte elever som nå er blitt flyttet i løpet av skoleåret. Dette medfører også bortfall av budsjetterte inntekter 2018. Det er skolens faste ansatte som har utført oppgavene, og disse har fått tildelt nye oppgaver etter nye tilrådninger fra PPT for andre elever.

Reduksjon i elev-/ barnetall i skolefritidsordningen, reduksjon av inntekter i forhold til budsjett.

Tiltak for å begrense budsjettavvik:

Reduksjon av voksentettheten i SFO fra 01.01.18 er gjennomført, ytterligere tiltak må vurderes snarest og senest fra 01.08.18. Vakanser, miljøterapeut (80% stilling), stilling som konsulent/ sekretær er holdt vakant (ca.20%) Begrense bruk av vikar når det er mulig. Prosess med overføring av ansatt med relevant kompetanse til annet tjenesteområde er gjennomført (IA).

Ny gjennomgang av refusjoner fra andre kommuner. Refusjonskrav første halvår sendes juni 2018. Planlagte reduksjoner av driftsnivå i skolen fra 01.08.18.

Verdalsøra Ungdomsskole - anslått merforbruk på ca. 0,7 mill dette budsjettåret:

Enheten er mer bemannet i vårhalvåret enn det som er planlagt i budsjettet for høsthalvåret. Enheten regner med å unngå nedbemanning som en følge av den nye lærernormen, og tilførsel av midler gjennom budsjettendring i august 2018.

Enheten har sett seg nødt til å bemanne opp med personell rundt en gruppe elever med atferdsvansker. Dette har medført overforbruk på lønnsmidler. En omlegging av arbeidet rundt denne ungdomsgruppen kan medføre reduserte kostnader for denne enheten høsten 2018.

På inntektssiden mangler utfakturering av større refusjonskrav. Det er innsendt krav på nærmere 1 mill for vårhalvåret, som utgjør ca. 550 000kr for tertiale.

Ness oppvekstsenter - anslått merforbruk på ca. 0,57 mill dette budsjettåret:

Samlet sett holder Ness oppvekstsenter seg innenfor budsjett 1. tertial. Det er imidlertid gjort vedtak om at Ness oppvekstsenter i en periode frem til nedlegging får opprette tilnærmet fulldeling for å forberede elever som har gått i fådelt klasser på å begynne i fulldelte klasser i Vinne høsten 2019. Dette vil medføre noe overforbruk i 2018 på lønn pedagogisk personale. Videre har Ness oppvekstsenter fått elever med krav om særskilt norskopplæring som det ikke er tatt høyde for i budsjett 2018.

Virksomhetsleder - anslått merforbruk på ca. 0,6 mill dette budsjettåret:

Anslått merforbruk knytter seg til økt antall fosterheimplasserte barn som går på skole og får spesialundervisning i andre kommuner, og som Verdalsøra kommune dermed mottar refusjonskrav for.

3.1.4 Velferd

Velferdssektoren omfatter virksomhetsområdene NAV, Hjemmetjenesten, Bo- og dagtilbudtjenesten og Institusjonstjenesten. Under kommenteres avvikene ved de enkelte virksomhetsområdene, og anslag for merforbruk dersom samme aktivitet og situasjon som i dag videreføres. Det arbeides med å finne tiltak for å bringe alle virksomhetsområdene i balanse til årsslutt, og virksomhetene har i fellesskap med kommunalsjef bekreftet at man forventer at dette er mulig.

Institusjonstjenesten

Institusjonstjenesten melder om et forventet netto merforbruk ved Verdal bo- og helsetun på 0,5 mill kr ved årets slutt, noe som knytter seg til en rekke forhold;

Verdal bo og helsetun 1 etg: Korrigert for høyere sykelønnsrefusjon enn forventet har avdelingen et merforbruk på ca 400 000. Det er mottatt ca 160 000 mindre i brukerbetaling enn budsjettet. Hvis trenden fortsetter ut året vil det utgjøre ca 480 000 mindre i brukerbetaling enn budsjettet. Resterende skyldes høyt sykefravær og bruk av overtid. Noe av dette kan relateres til langvarig utbrudd av NORO virus. Prognose for året viser et merforbruk på ca 1 mill.

Verdal bo og helsetun 2 etg: Avdelingen har høye lønnsutgifter sykefravær grunnet høyt langtidsfravær. Korrigert for høyere sykelønnsrefusjon og høyere inntekt på brukerbetaling enn forventet, har avdelingen første tertial et underforbruk på ca 300 000. Avdelingen forventes å ha et mindreforbruk ved årets slutt på ca 0,5 mill.

Hjemmetjenesten

Hjemmetjenesten ved Øra og Vinne distrikt melder om forventede overforbruk på hhv 0,6 mill kr og 1 mill kr.

Avdelingene har første år med årsturnus og det er lagt inn en del overtallighet til å dekke planlagte vikar vakter. Dette gir økning av fastlønn over budsjett, samtidig som at det er overforbruk på vikarposter. Mangler også noe lønnsrefusjon.

Det har vært en krevende periode fra medio november og ut over våren, med flere brukere som krever ekstra ressurser. Mange brukere har svekket helse og hendelse som fall medfører ekstra oppfølging av lege og evt. sykehusinnleggelse i perioden. Dette gir store endringer i tjenestene og er ressurskrevende å følge opp. Det har vært nødvendig med ei ekstra vakt på kveld for å kunne gi alle hjelp. Ei ekstra kveldsvakt gir et forbruk av vikarer på ca. 100 000 pr mnd. Ansatte gir tilbakemelding på slitasje og det jobbes med å forebygge sykmeldinger.

Det er en forutsetning i budsjettet at det skal inngås en del nye innkjøpsavtaler. Når nye avtaler blir gjeldende vil dette ha betydning for hjemmetjenesten, spesielt for leasingbiler.

Det er behov for utdeling av medikamenter til personer under LAR behandling på søndag og helgedager. Dette vil gi en utgift på ca. 150 000. I tillegg kommer vaksinasjon (Hepatitt og stivkrampe) og opplæring av personell.

I tillegg til merforbruket ved hjemmetjenestene avd Øra og Vinne, melder rehabiliteringstjenesten om et forventet overforbruk av lønn på 0,36 mill kr, da man ser seg nødt til å øke bemanningen mer enn forutsatt i budsjettet for å møte stor etterspørsel etter bla hørselshjelpemidler.

3.1.5 Næring og samfunnsutvikling

Næring og samfunnsutvikling består av områdene Kulturtjeneste, Teknisk drift, Landbruk, miljø og arealforvaltning, og Integrasjon og mangfold. Alle disse områdene forventer å holde seg innenfor rammene ved årets slutt. Under følger noen kommentarer til enkelte av områdene.

Teknisk drift

Innenfor kommunale bygg er det knappe rammer til drift og vedlikehold. Vedlikeholdet er prøvd tilpasset de økonomiske rammer som er gitt. På nåværende tidspunkt ser vi ut til å ligge litt over budsjettert nivå. Dette medfører at det resten av året blir et svært restriktivt nivå på igangsetting av vedlikeholdsoppgaver på kommunale bygg. Energikostnadene er betraktelig høyere i år enn i 2017. Dette skyldes høyt strømforbruk på grunn av en kald vinter, samt at spotprisen på strøm har vært forholdsvis høy. Prisen på kjelekraft til elkjeler er basert på spotpris.

I 2018 har vi hatt en forholdsvis normal vinter på vegsektoren. Det følges opp at en holder seg innenfor de budsjetterte rammer.

Selvkostområdene (vann og avløp)

- Rentenivå er fortsatt lavt.
- Forbruk innenfor vann og avløp er bortimot på budsjettert nivå.
- Inntektene ser ut til å ligge litt under budsjettert nivå både for vann og avløp.

Integrering og mangfold

Integrering og mangfold er blant de virksomhetsområdene som viser merforbruk på lønn. Dette har sammenheng med at aktiviteten i år er noe skjevfordelt, slik at man har flere årsverk første halvår enn andre halvår. Kostnaden forventes derfor å normalisere seg mot budsjett når man nærmer seg årsslutt. Man skal bosette et betydelig antall færre flyktninger i år enn i fjor, og denne store aktivitetsendringen krever også at virksomhetsområdet gjør flere tiltak for å tilpasse kostnadsnivået til forventet aktivitet både i år og i årene fremover. Dette arbeidet er allerede i gang, f.eks med oppsigelse av private leieavtaler på boliger.

Landbruk, miljø og arealforvaltning

Disse tjenestene lå tidligere under samkommunen, men er et eget virksomhetsområde i Verdal fra 2018. Som nyopprettet virksomhetsområde knytter det seg naturlig noe usikkerhet til budsjettene, da erfaringstallene er begrensede og at ressursbehov avdekkes og kommer på plass underveis. Prognosen med utgangspunkt i driften etter første tertial vitner imidlertid om at virksomheten vil gå i balanse ved årsslutt.

3.1.6 Utvikling og virksomhetsstøtte

Området består av Rådmannens fellesområde, støtte- og utviklingsfunksjoner og kirker.

Etter opphøret av samkommunen har det vært behov for å ansette et betydelig antall personer, - hvor mange av dem inngår i dette området. En del av disse stillingene står fortsatt vakante, til dels på grunn av politiske prioriteringer, og disse innsparingene er allerede justert i budsjettet. Budsjettavviket knytter seg til en restpost fra budsjettinnstrammingene som ennå ikke er oppløst.

3.2 Budsjett - justeringsbehov drift

Ut fra tilbakemeldingene som er innhentet fra virksomhetene til denne tertialrapporteringen blir det klart at de fleste områdene forventer å holde budsjettet ut året. Unntaket er barnevernstjenesten, som estimerer merutgifter pga påregnelige variasjoner i behovet på ca 2 millioner kroner, og som det ikke finnes dekning for i nåværende budsjett. Rådmannen vil derfor legge fram en budsjettjusterings sak hvor barnevernet styrkes.

3.3 Budsjett - justeringsbehov investering

Budsjettjustering for arbeidene ved Holmen bru ble vedtatt i kommunestyret 23/4-18 (PS 29/18). Det er utover dette ikke identifisert behov for justeringer hittil, men en nærmere gjennomgang vil bli foretatt i tiden fremover for å tilpasse budsjettnivået til den faktiske framdriften i prosjektet. Det er ingen kjente kostnadsoverskridelser.

4. STATUS TJENESTEPRODUKSJON

Virksomhetene er bedt om å rapportere på hvorvidt tjenestene som leveres er i samsvar med vedtatte planer og/eller mål med tanke på mengde, kvalitet og utvikling, herunder nye hendelser, aktiviteter eller pålegg som utfordrer virksomhetens ressurser og økonomi. Under følger rapporteringen fra virksomhetsområdene som melder avvik:

Ressursenter oppvekst

PPT

Implementering av nytt digitalt fagsystem har tatt mye ressurser i vår, som har medført forsinkelser med sakkyndige vurderinger. I tillegg forventes noe flere klienter på ventelister utover vår, sommer, høst noe som innebærer at klienter må vente over tre måneder for utredning. Det legges opp til felles dugnad på kontoret for å ta unna ventelister når sakkyndige vurderinger er ferdige.

Deltakelse i kommunalt innsatsteam mot mobbing kan bli ressurskrevende hvis det blir mange saker å følge opp.

Helsestasjon og skolehelsetjenesten

Det oppleves at det ikke er samsvar mellom de ønskene og forventningene det er til tjenesten, og det vi er i stand til å levere av tjenester. Dette skyldes bl.a. manglende samsvar mellom de forventningene som skapes av sentrale politikere og den kommunale realiteten som vi opplever.

Vi har for tiden store utfordringer med å rekruttere helsesøstre. Enhet er tilført nye oppgaver, HPV for gutter fom høsten 2018.

Mødre skrives ut tidligere fra sykehus etter fødsel, og dette medfører ekstra oppgaver opp mot mødre/familier, ofte i form av hjemmebesøk.

Økende arbeidsoppgaver med oppfølging av barn og unge som sliter psykisk og fysisk i skolen, gjelder oppfølging av rus, overvekt og fedme.

Helsedirektoratet er søkt om midler til å styrke tjenesten og til å sette inn tiltak i for noen av de utfordringene vi beskriver. Vi har fått innvilget midler som vil gå til å styrke Helsestasjonen og skolehelsetjenesten på disse områdene, noe vil også bli prøvd løst gjennom samarbeid med Frisklivsentralen og Ergo/fysioterapeutene i kommunen.

Barnevern

Mange saker har vært ført for fylkesnemnd og domstol, vi har tre store saker som omhandler 5 barn som skal til behandling før ferien og nye saker (også ankesaker) kommer for retten og nemda til høsten.

Mange fosterhjem har «sprukket» det siste året – dette er krevende saker for alle parter og det har også økonomiske og personalmessige konsekvenser.

Fra og med 2020 trer endringer i barnevernloven (barnevernreformen) i kraft. Her kommer det mest sannsynlig store endringer som medfører økte oppgaver og ansvar for kommunene. Dette gjelder spesielt i fosterhjemsomsorgen og for en del tyngre hjelpetiltak. Noen av oppgavene har allerede kommunene startet opp med.

Barnevernreformen med medførende nye arbeidsoppgaver vil medføre behov for å styrke barneverntjenesten. Dette gjelder både fagstillinger og kompetanse til alle ansatte. Dette må vurderes i budsjettprosessen fram mot 2019/2020.

Arbeidet med kompetansehevingen er allerede igangsatt og det kan opplyses at 6 ansatte gikk opp til eksamen i Barnevern ved Universitetet i Oslo, juridisk fakultet, i mai i år.

Barnehage

Tjenestene som leveres innenfor kommunale barnehager, er stort sett i samsvar med vedtatte planer og mål med tanke på kvalitet og utvikling. Ny bemanningsnorm ble innført i kommunale barnehager fra 01.01.18, mens ny pedagognorm innføres 1. halvår 2018, og skal være på plass på alle enheter innen 01.08.18.

Når det gjelder mengde, er det er hittil i år 17 flere barn enn hva som ble anslått i budsjett som har fått plass i kommunale barnehager. Økt bemanning som følge av økt barnetall dekkes opp av tilskudd fra myndighet og foreldrebetaling. Driftsposter økes imidlertid ikke.

Planlegging og gjennomføring av nye Vuku barnehage har krevd mye ekstra arbeid for ansatte på enheten og ledelse. Det har også vært krevende for ansatte å drive barnehage i midlertidige lokaler uten tilhørende uteareal. Fleksible og løsningsfokuserte ansatte har vært en forutsetning for en god midlertidig drift.

Kulturtjenesten

Ansvar for ungdomshuset Panzer ble overført til oppvekstområdet fra 1. april. Tjenestetilbudets nivå forøvrig samsvarer med de forutsetningene som lå til grunn i budsjettet.

Kommunestyre gjorde slikt vedtak i forbindelse med behandlingen av sak om operasjonalisering av budsjettvedtak den 29. januar: «*Det undersøkes om sentralidrettsanlegget kan være aktuell for overdragelse/salg til andre aktører.*»

Eiendomsmegler¹ har gjort en verdivurdering av eiendommen. Det foreligger lite erfaringstall for salg/verdivurdering av denne type eiendommer. I vurderinger er det lagt til grunn en antatt kontantstrøm som eiendommen kan ha, basert på utleie til idrettsarrangement, tivoli, sirkus, konserter m.v.

Basert på ovennevnte antas eiendommens verdi å ligge på totalt ca. MNOK 2,8 – 5,5. Verdien er avhengig av hvor mye leieinntekter eiendommen gir. Dersom eiendommen skal vurderes ut fra en mulig konvertering til bolig eller næring, vil eiendommen oppnå en langt høyere verdi.

I forbindelse med salg av Volden skole ble det klarlagt at slikt salg må følge EØS reglene som innebærer at salg av kommunal eiendom skal skje til markedsverdi.

I protokollen fra formannskapetets møte den 26. april er det protokollert følgende i sak 44/18 Orienteringer:

[Marit Voll](#) – idrettsrådets mail om idrettsbanen og utredning salg. Hvis vi skal forholde oss til EØS (jfr salg av Volden skole) – kan ikke salg av idrettsanlegget lenger være aktuelt. Ønsker rådmannen kommer tilbake til dette.

Rådmannen anser med dette at salg av eiendommen ikke er formålstjenlig, men vil be om at det foretas en politisk konkludering på om en skal gå videre med utsalg av eiendommen i fb.m. behandlingen av tertialrapporten. Er konklusjonen at kommunen fortsatt skal stå som eier må det settes i gang en snarlig prosess for å få på plass en ny driftsavtale for anlegget i løpet av 2018.

5. FRAVÆR/NÆRVÆR

5.1 Oversikt på gruppeansvarsnivå

Enhet/område	1. tertial 2014	1. tertial 2015	1. tertial 2016	1. tertial 2017	1. tertial 2018		
	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt	1-16 dager	>=17 dager
110 Rådmannen	8,20 %	3,50 %	1,30 %	7,00 %	7,20 %	1,10 %	6,10 %
125 Kultur	5,50 %	2,70 %	2,10 %	1,80 %	3,80 %	1,50 %	2,30 %
126 Oppvekst felles	3,50 %	32,60 %	0,00 %	0,00 %	13,80 %	3,30 %	10,50 %
127 Virksomhetsområde skole/sfo	9,70 %	6,40 %	6,90 %	7,50 %	7,50 %	2,60 %	4,90 %
128 Virksomhetsområde barnehager	9,00 %	10,70 %	9,90 %	11,90 %	8,00 %	2,60 %	5,40 %
130 Ressurssenter Oppvekst	6,80 %	10,90 %	7,50 %	7,30 %	8,50 %	2,90 %	5,60 %
135 NAV Sosial og flyktingetjenesten	4,40 %	3,70 %	3,70 %	4,80 %	4,80 %	1,40 %	3,40 %
140 Landbruk, miljø og arealforvaltning					3,70 %	1,50 %	2,20 %
141 Teknisk drift	6,30 %	6,50 %	4,90 %	10,10 %	3,00 %	1,20 %	1,80 %
145 Integrering og mangfold				7,80 %	5,20 %	2,50 %	2,70 %
150 Hjemmetjenesten	9,50 %	13,50 %	8,50 %	8,00 %	7,00 %	2,60 %	4,40 %
153 Institusjonstjenesten	10,40 %	10,70 %	10,80 %	10,20 %	10,40 %	2,80 %	7,60 %
156 Bo og dagtilbudstjenesten	9,60 %	10,30 %	9,20 %	10,20 %	9,20 %	2,80 %	6,40 %
170 IK Regnskap, innfordring og lønn					5,90 %	2,20 %	3,70 %
171 IK Geodata og oppmåling					2,20 %	2,20 %	0,00 %
Totalt:	9,10 %	9,00 %	8,10 %	8,60 %	7,50 %	2,50 %	5,00 %

Tabellen viser en positiv trend hvor sykefraværet i første tertial 2018 er lavere enn i samme periode tidligere år. Sammensetningen viser at brorparten av sykefraværet skyldes langtidsfravær. Områdene innen helse og velferd har generelt det høyeste fraværet i kommunen, noe som er gjennomgående i driften av kommuner.

5.2 Aktiviteter for økt nærvær

Verdal kommune er IA bedrift og har mål om å redusere fravær og øke nærvær. Under er eksempler på aktiviteter som virksomhetsområdene har satt i verk for å redusere fravær og bedre det psykososiale arbeidsmiljøet.

Aktiviteter som benyttes for å styrke nærværet på den enkelte enhet er medarbeidersamtaler, tilrettelegging av hjemmekontor for enkeltansatte med helseutfordringer (forutsatt mobile arbeidsoppgaver), fokus på nærvær, tilrettelegging og ergonomi. Bruk av Bedriftshelsetjenesten i temamøter og i direkte samhandling/møter med ansatte der også NAV arbeidslivssenter er deltakende. Involvering av verneombudene i møter med virksomhetsledere, tillitsvalgte og avdelingsledere der arbeidsmiljøutfordringer diskuteres. Tydelig og tilstedeværende ledelse med fokus på motivasjon, kommunikasjon, samarbeid, relasjonsbygging, inkludering og tillit. Gode planer for utøvelse av oppdrag gir trygge medarbeidere.

Tiltak for kompetanseheving og kollegaveiledning, studieturer og trekke inn andre kommunale krefter for å dele kompetanse og erfaring. Samarbeid med frivilligheten og næringslivet oppleves som positivt.

Gjennomføring av sosiale arrangementer for styrke fellesskapsfølelsen i virksomhetsområdet er positive tiltak for arbeids og kollegamiljøet.

5.3 Avvik/ årsaker

Lavere totalsykefravær er delvis knyttet til færre langtidssyke. I barnehager har det vært en bemanningsøkning fra 01.01.18, dette kan være medvirkende årsak til mindre belastning på den enkelte ansatte og mer tilstedeværelse.